

Pöytäkirjat, viranhaltijapäätökset ja lausunnot

200/81.813/2013, 147/12.120/2014, 130/12.120/2014, 115/12.120/2014, 151/21/2014

MH § 94

Kainuun liitossa on valmistunut seuraavat:

Kokouspöytäkirjat:

-

Viranhaltijapäätökset:

Henkilöstön vuosilomaa-, sairautta-, työaikavapaata-, virkavapaata-, palkkausta, virkamatkaa- ja henkilöstökokouksia koskevat päätökset ajalla 24.6. - 18.8.2014

Maakuntajohtaja Pentti Malinen §:t 41-46
Aluekehitysjohtaja Heimo Keränen §:t 72-74
Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen §:t 24-25
Kehittämisjohtaja Jorma Teittinen §:t 28-35

Muut kuin em. päätökset:

Maakunjohtaja Pentti Malinen:

Muu päätös § 5: Osallistuminen Hajallaan -hankkeen valmisteluun

Muu päätös § 6: Johtoryhmän asettaminen

Muu päätös § 7: Hallintotiimin asettaminen

Muu päätös § 8: Pankkitilin avaaminen uuden rakenerahastokauden tarpeisiin

Henkilöstöpäätös § 4: Maakunjohtajan sihteeri Salli Mikkosen palkantarkistus

Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen

Hankintapäätös § 3: Vartiuksen konttiliikennepotentiaalin selvittäminen

Muu päätös § 1: PIKE -kampanjaan osallistuminen

Hallintopäällikkö Harri Turkulainen:

Henkilöstöpäätös § 2: Työaikavapaan myöntäminen Pirjo Sirviölle

Lisätietoja antaa hallintopäällikkö Harri Turkulainen, puh. 044 710 0866 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Lausunnot:

1) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja vs. aluesuunnitteluasiantuntija Ismo Vendelin ovat 8.8.2014 antaneet Kainuun ELY-keskuskelle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO LUMIVAARAN TUULIVOIMAPUISTON YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Hyrynsalmen Lumivaaralle suunnitteilla olevan tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Otsotuuli Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Lumivaaran alueelle Hyrynsalmelle. Suunniteltu hankealue sijaitsee noin 12 kilometriä Hyrynsalmen keskustasta lounaaseen ja noin 15 kilometriä Ristijärven keskustasta pohjoiseen. Hankealueen pinta-ala on 457 hehtaaria, ja sen omistaa UPM-Kymmene Oyj. Tuulivoimapuistoa suunnitellaan vaihtoehtoisesti joko 8 tai 6 yksikköteholtaan 2–5 MW:n tuulivoimalaitokselle, joiden kokonaiskorkeus olisi enintään 215 metriä. Sähkönsiirto tapahtuisi 110 kV ilmajohtolla liittymällä joko Seitenoikean sähköasemalle tai suoraan Seitenoikea-Puolanka-sähkölinjalle. Tuulipuisto koostuu tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä maakaapeleista, tuulipuiston sähköasemasta, sähköverkkoon liittymistä varten tarvittavasta 110 kV voimajohtosta, sekä tuulivoimaloita yhdistävistä teistä.

YVA-menettelyssä tarkastellaan kahta tuulivoimapuiston toteuttamisvaihtoehtoa ja niin sanottua nollavaihtoehtoa, jossa puistoa ei toteutettaisi. Toteuttamisvaihtoehdot eroavat rakennettavien tuulivoimaloiden lukumäärän osalta. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan kahta reittivaihtoehtoa kantaverkkoon.

YVA-menettelyn tarkoituksena on vähentää hankkeen haitallisia vaikutuksia, edistää kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia ja lisätä tietoa päätöksenteon tueksi. Arviointiselostuksessa määritellään muun muassa arvioitavat vaihtoehdot, hankevaihtoehtojen ja nollavaihtoehdon ympäristövaikutukset ja niiden merkittävyys sekä arvioitujen vaihtoehtojen vertailu.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Suunniteltu tuulivoimahanke vastaa Kainuun maakuntaohjelmassa 2009–2014 ja Kainuun ympäristöohjelmassa 2020 esitettyjä tavoitteita energiaomavaraisuudesta ja uusiutuvan energian tuotannon edistämisestä Kainuussa. Kainuun maakuntavaltuuston 16.6.2014 hyväksymässä Kainuun maakuntasuunnitelmassa ja -ohjelmassa (Kainuu-ohjelma. ”Hyvinvoiva ja elinvoimainen Kainuu.”) tavoitteena on kehittää Kainuusta energiaosaava ja ilmastovastuullinen kestävä kehityksen maakunta, jossa myös vähähiilisyys toteutuu. Suunniteltu tuulivoimahanke vastaa osaltaan myös näihin esitettyihin tavoitteisiin.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus on kattava ja selkeä antaen monipuoliset lähtökohdat hankkeen jatkosuunnittelulle. Arviointiselostuksessa on otettu huomioon Kainuun voimassa olevan maakuntakaavan 2020 merkinnät ja määräykset sekä Kainuun liiton 16.12.2013 antamassa lausunnossa esitetyt asiat.

Voimassa olevassa, valtioneuvoston vuonna 2009 vahvistamassa Kainuun maakuntakaavassa 2020 ei ole käsitelty tuulivoimaa asiakokonai-

suutena, eikä osoitettu tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotannon sijoittuminen Kainuussa on päätetty ratkaista oman erillisen tuulivoimavaihe- ja maankäyttö- ja rakennuslain laatimisella. Kainuun maakuntavaltuusto teki 25.3.2013 päätöksen Kainuun tuulivoimavaihe- ja maankäyttö- ja rakennuslain laatimisesta. Tuulivoimavaihe- ja maankäyttö- ja rakennuslain tarkastellaan pitkän aikavälin tavoitteita. Tuulivoimavaihe- ja maankäyttö- ja rakennuslain laatimisen lähtökohtana otetaan huomioon Sisä-Suomen tuulivoimaselvitys (2011) ja sitä täydentävät selvitykset sekä meneillään olevat tuulivoimahankkeet ja niiden suunnitteluun liittyvät selvitykset. Kaavan tavoitevuodeksi on asetettu vuosi 2030. Vahvistuessaan tuulivoimavaihe- ja maankäyttö- ja rakennuslain kumoaa 29.4.2009 vahvistetun maakuntavaihe- ja maankäyttö- ja rakennuslain osalta.

Kainuussa on toteutettu yhteistyössä viiden muun maakunnan kanssa Sisä-Suomen tuulivoimaselvitys (2011), jossa on määritetty potentiaaliset tuulivoimatuotantoon soveltuvat alueet maakuntavaihe- ja maankäyttö- ja rakennuslain näkökulmasta. Kainuun liiton toimesta on laadittu vuonna 2013 Kainuun maakuntavaihe- ja maankäyttö- ja rakennuslain tuulivoimaselvityksen täydennys. Täydentävässä selvityksessä on otettu huomioon aiemman selvityksen lisäksi maakunnan alueella tiedossa olevat tuulivoimahankkeet. Selvityksen tavoitteena on ollut luoda edellytykset valita tuulivoimavaihe- ja maankäyttö- ja rakennuslain sopivimmat alueet, jotka voidaan varata maakuntavaihe- ja maankäyttö- ja rakennuslain tuulivoimatuotantoon. Selvityksessä alueet on jaoteltu hyvin soveltuviin, mahdollisesti soveltuviin ja heikosti soveltuviin alueisiin. Lumivaaran alue on arvioitu selvityksessä seudullisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon mahdollisesti soveltuvaksi tuulivoima-alueeksi.

Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -ohjeen (4/2012) mukaan alueiden olosuhteiden erilaisuus huomioon ottaen pääsääntöisesti vähintään 8–10 tuulivoimalan kokoisilla tuulivoima-alueilla on yleensä seudullista merkitystä. Seudullisesti merkittävän potentiaalisen tuulivoimatuotantoalueen rajaksi Kainuussa on määritelty luonnosvaiheessa olevassa Kainuun tuulivoimavaihe- ja maankäyttö- ja rakennuslain pääsääntöisesti 10 tuulivoimalaa lukuun ottamatta Oulujärven ranta-alueella, jossa seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotantoalueen koon alaraja on 5 tuulivoimalaa. Lumivaaralle on suunnitteilla Otsotuuli Oy:n tuulivoimahankkeen ohella viereinen Prokonin tuulivoimahanke. Nämä kaksi tuulivoima-alueita muodostavat yhteisvaikutuksiltaan seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotannon alueen."

2) Maakuntajohtaja Pentti Malinen ja suunnitelujohtaja Hannu Heikkinen ovat 19.8.2014 antaneet ympäristöministeriölle seuraavan sisällöllisen lausunnon:

"LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN MUUTTAMISESTA

Ympäristöministeriö on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta. Esitys liittyy pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hyväksymän rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoon.

Esityksen tarkoituksena on sisällyttää maankäyttö- ja rakennuslakiin kunnan maapolitiikkaa sekä elinkeinoelämän kilpailun kehittymistä tukevat säännökset. Muutoksenhakua kunnan rakennusvalvontaviranomaisen hallintopakkoasiaa koskevassa asiassa ehdotetaan otettavaksi käyttöön valituslupa korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Lisäksi esityksessä ehdotetaan pidennettäväksi paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan siirtymäaika, jonka jälkeen se tulisi vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevan sääntelyn piiriin.

Luonnos hallituksen esitykseksi

Kainuun liitto pitää maankäyttö- ja rakennuslakiin esitettyjä muutoksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina sekä nykyistä maankäyttö- ja rakennuslainsäädäntöä selkeyttävänä.

Esityksessä on tiedostettu maankäytön olosuhteiden vaihtelevan ja alueiden kehitysnäkymien poikkeavan eri puolilla maata toisistaan merkittävästi. Ehdotettu maapolitiikan lainsäädännöllisen aseman selvittäminen on kannatettava muutos.

Vaikutusten arviointia koskeva muutos on tarpeellinen, koska epämääräinen ilmaisu ”riittävä selvitys” aiheuttaa tulkintaongelmia ja on usein johtanut kaavataso huomioon ottaen liian yksityiskohtaisiin sekä kalliisiin selvityksiin ja tutkimuksiin.

Esitetty paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan siirtymäajan jatkaminen kahdella vuodella on hyvin tarpeellista, jotta maakunnan liitot ja kunnat voivat laatia tilaa vaativaa erikoiskauppaa koskevia kaavoja.

Kaavoituksella ei voida merkittävästi vaikuttaa kilpailun toimivuuteen ja turvaamiseen. Maakuntakaavatasoa koskevan sääntelyn osalta tulisi vakavasti harkita vähittäiskaupan suuryksikköjen enimmäismitoituksesta luopumista."

3) Maakuntajohtaja Pentti Malinen ja kehittämisjohtaja Jorma Teittinen ovat 19.8.2014 antaneet työ- ja elinkeinoministeriölle seuravan sisältöisen lausunnon:

"Lausunto ELY-keskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunnolla oleva ehdotus koskee kansallisten yritystukitehtävien siirtämistä rakennerahastoasioista vastaavaan neljään ELY-keskukseen, Kainuun tapauksessa Kainuun ELY-keskuksesta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen. Perusteluna on esitetty hallinnollista yksinkertaistumista. Uusi asetus on tarkoitus saada voimaan 1.9.2014 eli hyvin nopeasti. Kainuun liiton mielestä esitetty hallinnollinen muutos on periaatteellisesti niin merkittävä, että sen säätäminen tulisi tapahtua eduskunnan lainsäädäntövallalla eikä asetusteitse.

Kainuun liitto katsoo, että kansalliset yritystukitehtävät tulee jatkossakin hoitaa mahdollisimman lähellä asiakkaita. Muutoksella vaarannetaan

päätöksenteon perustuminen parhaaseen saatavilla olevaan tietoon eli alueen yritysten ja toimintaympäristön tuntemukseen. Liitto esitti samansisältöisen kannanoton jo pyydettyä lausuntoa EU-rakennerahastojen rahoituksen tehtävien keskittämisestä ns. RR-ELYihin. Silloin Kainuun liitto ja Kainuun ELY sitoutuivat yhdessä toteuttamaan teknisen tuen pienenemisen vaatimat säästöt yhteistoimintaa lisäämällä ja toimintojaan asiakaslähtöisesti kehittämällä. Tuolloin liitto viittasi perusteluissaan TEM:n teettämään yrityskyselyyn, jossa yritysten edustajat pitivät tärkeänä lähellä asiakkaita tapahtuvaa päätöksentekoa. Kyselyn tulos ei siis millään tavalla tue nyt esitettyä yritystukirahoituksen siirtoa.

Kainuun liitto vastustaa lausunnolla olevaa ehdotusta. Yksittäisten tehtävien siirtely ELY-keskukselta toiselle sirpaloittaa valtion alueellista toimintaa ja hämärtää erityisesti ELY-keskuksille lainsäädännöllä annettua aluekehitystehtävää, joka Kainuun osalta kuuluu Kainuun ELY-keskukselle. Pelkästään Kainuun ELY:stä tapahtunee noin 10 hallinnollista virkasiirtoa, vaikka ehdotuksessa niitä arvioidaan valtakunnallisesti tapahtuvan yhteensä 10-15 kpl. Liiton kantana on, että minimissään jatkossakin on yritystukirahoituksessa turvattava se, että asiakkaiden neuvonta ja hakemusvalmistelu säilytetään mahdollisimman lähellä asiakkaita eli Kainuussa Kainuun ELY-keskuksen alueella.

Kainuun liiton kantana on edelleen, että parempi vaikuttavuus niin alueellisessa kuin yrityskehittämisessä saavutettaisiin, jos ELY-keskuksen kehittämistoimintoja yhdistetään maakunnan liiton toimintaan sekä liitetään tähän mukaan demokraattinen maakunnallinen päätöksenteko Kainuussa menestyksellisesti kokeillun mallin periaatteiden mukaisesti.

Kainuun liitto muistuttaa aikataulun ja menettelytavan osalta, että laki alueiden kehittämisestä (7/2014 34 §) edellyttää, että mikäli valtion viranomaisen tekee aluehallinnon toimitelmiä ja niistä saatavia palveluja koskevia päätöksiä maakunnan liiton lausunnosta poiketen, sen on neuvoteltava asiasta maakunnan liiton kanssa."

4) Maakuntajohtaja Pentti Malinen, aluekehitysasiantuntija Paula Karppinen ja projektisuunnittelija Timo Kumpulainen ovat 20.8.2014 antaneet liikenne- ja viestintäministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"KAINUUN LIITON LAUSUNTO HAJA-ASUTUSALUEIDEN NETTIPALVELUJEN KEHITTÄMISESTÄ

Liikenne- ja viestintäministeriössä selvitetään parhaillaan, tarvitaanko haja-asutusalueiden nettipalvelujen käyttöönoton edistämiseksi toimia sen jälkeen, kun haja-asutusalueiden laajakaistahanke vuonna 2015 päättyy. Ministeriö pyytää lausuntoa haja-asutusalueiden nettipalvelujen kehittämisestä ja asian valmisteluun liittyvästä keskustelumuistiosta ja käsittelemään seuraavia kysymyksiä.

Minkälaisten nettipalvelujen edistämiseksi haja-asutusalueilla on tarvetta?

Julkishallinnon palveluille sekä sosiaali- ja terveystalvuuille, joiden toimipisteet ovat jo nyt heikosti kansalaisten saavutettavissa, on yhä enemmän tarvetta. Pohjois-Suomen tuleva sote-alue kattaa noin puolet Suomen pinta-alasta. Jotta alueelle on mahdollista laajentaa kustannustehokkuutta lisääviä sähköisiä asiointipalveluja niin, että kansalaisten tassa-arvoisuus tulee huomioon otetuksi, on välttämätöntä rakentaa toimivat tietoliikenneyhteydet koko alueelle, syrjäisimmät seudut mukaan luetuna.

Sähköisten palveluiden tarkoitus on tuoda jo menetetyt tai uudet palvelut aidosti kansalaisten kotiin aidosti lähipalveluiksi. Palveluilla tulee tukea kansalaisten omaehtoista huolehtimista hyvinvoinnistaan ja terveydestään sekä mahdollistaa monipuolinen opiskelu sekä varmistaa arkipäiväinen asiointi. Sähköisten palvelujen tulee olla palvelun järjestäjälle kustannustehokkaita ja tuoda säästöä kansalaisille. Palvelujen tulee antaa alueen yrittäjille ja muille toimijoille tasavertaiset mahdollisuudet harjoittaa ammattiaan toimipaikan sijainnista riippumatta. Palveluiden tulee olla asiakaslähtöisiä, helppokäyttöisiä ja turvallisia.

Millaisia esteitä haja-asutusalueiden nettipalveluiden käyttöönotolle nykyisin on?

Laajakaistaverkot eivät vielä kata läheskään koko maakuntaa ja sen va-kituisia asukkaita. Mobiiliyhteydet ovat osassa maakuntaa hyvin heikot. Koska erityisesti rajavyöhyke asettaa pysyviä rajoituksia langattomille yhteyksille, valokuituverkko on varmin ratkaisu sähköisten palveluiden käytölle koko Kainuussa ja muualla itäisessä Suomessa. Kainuun väestön ikärakenne asettaa haasteet sähköisten palveluiden käyttöönotolle.

Millaisia toimia käyttöönoton edistämiseksi tarvitaan?

Valtion tukirahoitus tulee taata lisärahoituksella ja 33% ja 22% kuntien (Kainuussa Kajaani ja Paltamo) omarahoitusosuutta laskemalla, jotta rakentaminen saadaan tavoitteen mukaisesti etenemään. Sähköisten palvelujen käyttöönottoa tulee vauhdittaa tiedottamalla käytettävissä olevista palveluista ja opastamalla kansalaisia niiden käyttämisessä (Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien yhteishanke). Kansalaiset tulee ottaa mukaan kehittämään palveluita. Sähköisten palveluiden kehittämisessä ja käyttöönotossa tarvitaan maakuntien, palveluiden kehittäjien, kansalaisten ja ministeriöiden välistä tiivistä yhteistyötä ja tehokasta koordinaointia. Sähköisen palvelun tulee olla operaattoriin riippumaton eli palvelu tulee olla sijoitettavissa kaikkien operaattoreiden verkkoihin.

Yhteen vetona Kainuun liitto toteaa, että keskustelumuistioon kootut alueilta ja operaattoreilta saadut kommentit, jotka perustuvat mm. Laajakaista kaikille 2015-hankkeen useamman vuoden toteutuksen aikana syntyneisiin havaintoihin, ovat erittäin hyviä ja kannatettavia.

Sähköisten palvelujen käyttöönottoa tulee edistää yhtenäisin kansallisin tavoittein, koordinoitusti sekä alueellisten toimijoiden kanssa tiiviissä yhteistyössä toimien. Sähköisten palvelujen käyttöönoton perusta on kattava ja tehokas tietoliikenneverkko, asiakaslähtöiset palvelut sekä kannustava käyttöönoton tuki. Paras tapa edistää sähköisten palvelujen käyt-

töönoton yleistymistä on osoittaa tarvittava määrä julkista tukea ja tarkistaa tuen saamisen ehdot laajakaistaverkkojen kattavuuden varmistamiseksi.

Kainuun liitto ottaa kantaa myös Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntaliittojen yhteisesti laaditussa lausunnossa, jossa kommentoidaan keskustelumuistiota laajemmin."

5) Kainuun liiton kannanotto valtiovarainministeriölle valtion vuoden 2015 talousarvion määrärahoista 20.8.2014:

"KAINUUN LIITON KANNANOTTO VALTION VUODEN 2015 TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOISTA

Kainuun liitto esittää, että valtion vuoden 2015 talousarvion määrärahoja kohdennettaessa huomioidaan seuraavat Kainuun maakunnan kehittämisen kannalta keskeiset asiat:

Vt22 yhteysvälihanke (45 milj. euroa)

Valtatie 22 on Pohjois-Suomen tärkein poikittainen tieyhteys läpi maan Torniossa Vartiuksen raja-asemalle. Se on osa EU:n Northern Axis liikennekäytävää ja kuuluu TEN-tieverkostoon. VT 22 toimii keskeisenä tieliikenteen pääväylänä Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan välillä ja on liikenteellinen linkki Luoteis-Venäjälle.

VT 22 kehittäminen yhteysväliä Oulu-Kajaani on keskeinen osa saavutettavuuden parantamista. Kun koko yhteysvälin kehittämiskokonaisuus toteutetaan, lyhenee Oulun ja Kajaanin välinen matka-aika merkittävästi nykyisestä. Ensimmäisen vaiheen toteutus 45 milj. euroa sisältyy Kataisen hallituksen hyväksymän liikennepoliittisen selonteon investointeihin.

Kainuun, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien alueelle on laadittu kolmen maakunnan yhteinen liikennestrategia (KAKEPOLI). Siinä on priorisoitu merkittävimmät väylähankkeet. Keskeinen tavoite on alueen maakuntakeskusten välisten tieyhteyksien parantaminen, kuten VT 22 välillä Oulu – Kajaani.

Ylivieska-lisalmi-Kontiomäki ratayhteyden parantaminen (90 milj. euroa)

Liikenne- ja viestintäpoliittinen ministerityöryhmä on ajoittanut 7.5.2013 Liikennepoliittisen selonteon investointihankkeista Ylivieska-lisalmi-Kontiomäki ratayhteyden sähköistämistä koskevat toimenpiteet aloitettavaksi vuonna 2015. Valtion budjettiesityksessä vuodelle 2015 tätä hanketta on esitetty lykättäväksi vuodelle. Kainuun liiton mielestä hankkeen viivyttämiselle ei ole mitään perusteita, vaan liikennepoliittikan johdonmukaisuuden ja uskottavuuden vuoksi hankkeen aloitusvuodesta tulee ehdottomasti pitää kiinni.

Pelson vankilan peruskorjaus (7 milj. euroa)

Pelson vankilan peruskorjaus on ollut vireillä jo pitkään. Kainuun liitto on

huolestunut Pelson vankilan tilanteesta, koska vankeinhoidon alalta edellytetään mittavia säästöjä vuoteen 2016 mennessä ja samaan aikaan Pelson vankila tarvitsee noin 7 miljoonan euron investoinnin, josta on päätetty edellisen hallituksen aikana.

Pelson vankilan merkitys on suuri alueellisesti: 1) työpaikkoina sekä 2) maa- ja metsätalouden harjoittajana. Valtakunnallisesti Pelson vankilalla on selkeä rooli sijoituspaikkana pohjoissuomalaisille vankeusvangeille pohjoissuomalaisena vankilana. Vangit voidaan sijoittaa riittävän lähelle omaa kotipaikkaa, perhettä ja omaisia. 250 kilometrin säteellä vankilasta asuvan väestön määrä kasvaa luonnollisen väestönlisäyksen ja muuton takia.

Lisäksi Pelson vankila toimii modernina työvankilana (suljettu vankila, jossa osallistutaan työtoimintaan vankilan seinien ulkopuolella.) Vankila toimii vuoden 1984 linjauksen perusteella (Vankeinhoitolaitos/ oikeusministeri Pokka) alkuperäiskarjan geenipankkina. Pelson vankilalla on myös erittäin merkittävä vaikutus sijaintialueelleen valtion työpaikkoina. On perusteltua säilyttää olemassa olevia valtion työpaikkoja maaseudulla. Tämä on helpommin toteutettavissa, kuin työpaikkojen siirtäminen tai alueellistaminen Helsingistä muille alueille.

Maakunnan kehittämisrahan palauttaminen (16 milj. euroa)

Aluekehittämisen puhtaasti kansalliset rahoitusinstrumentit ovat kuluvalta vaalikaudella supistuneet erittäin lähes olemattomiin. Maakunnan kehittämisraha on budjettiesityksessä ehdotettu kokonaan leikattavaksi. Kainuun liiton mielestä maakunnan liittojen oman alueensa kehittämistarpeisiin käytettävissä olevaa maakunnan kehittämisrahaa on päinvastoin korotettava tuntuvasti työllisyyttä, yrittäjyyttä ja elinkeinoelämää tukevien, vipuvaikutuksiltaan merkittävien hankkeiden joustavaksi liikkeelle saamiseksi.

Tämän instrumentin merkitys korostuu EU:n rakennerahastorahoituksen supistuessa alkavalla ohjelmakaudella. Kansallisen maakunnan kehittämisrahan käyttöä tulee lisäksi linjata niin, että kaikki maakuntakeskukset (kuten Kajaani) tulevat kansallisen kaupunki- ja innovaatiopolitiikan (INKA-ohjelman) kohteiksi.

Metsävarojen kestävä hyödyntäminen ja Luonnonvarakeskuksen resurssit

Suomen puuvarat ovat alikäytössä, kestävä käytön tasoon verrattuna ¼ ainespuun hakkuumahdollisuuksista jää käyttämättä ja energiapuun käyttömahdollisuuksista puolet. Kainuun pinta-alasta suurin osa on metsää, jonka kestävästä hakkuutavoitteesta myös suuri osa jää hyödyntämättä. Metsien hyötykäyttö ei enää ole paperi- tai paperimassan tuottamista, vaan puulle uusiutuvana luonnonvarana tulee kehittää uusia käyttökohteita. Metsäenergian käytön lisääminen ja biotehtaiden perustaminen ovat mahdollisuuksia, joita Suomessa kannattaa hyödyntää.

Pienpuun energiatukijärjestelmästä on saatava pikaisesti selvyys sekä turvattava tarkoitukseen riittävät resurssit valtion talousarviossa, jotta

metsävarojen hyödyntämistä koskevien hankkeiden toteutumiselle saadaan edellytykset.

Kainuussa toimivat MTT:n, METLA:n ja RKTL:n toiminnot on tarkoituksenmukaista koota Kainuussa yhdeksi Luonnonvarakeskuksen strategiseksi toimipaikaksi. MTT Sotkamon tutkimuksella on strategisesti tärkeä rooli pohjoisimpana maatalouden kokeellisen tutkimuksen asemana, sillä on kasvavana tehtävänä peltobioenergiaa koskeva tutkimus- ja kehittämistoiminta, joka on yksi biotalouden tärkeä kehittämisala. Sotkamon toimipiste tarjoaa kotipesän LuKen strategiselle toimipaikalle Kainuussa. Hakasuon tutkimusasema on selkeästi kokeelliseen kalantutkimukseen suuntautunut yksikkö, jolla on eurooppalaisessa tutkimuskentässä ainutlaatuinen tutkimusala, jota varten sen ainutlaatuiset tilat on rakennettu. METLA:n Paljakassa sijaitseva näytepankki on osa tulevan LuKen yhteistä tutkimusinfraa. Luonnonvarakeskuksen voimavaroista on huolehdittava ja tutkijaresursseja on systemaattisesti alueellistettava Helsingistä."

6) Lausunto TE -toimiston Kainuun toimipaikkaverkon kehittämisestä.

Kainuun ELY-keskus pyytää Kainuun liitolta lausuntoa TE-toimipaikkaverkosta.

Lausuntopyyntöön mukaan TE-toimistoissa on käynnissä mittava palvelujen kehittäminen. Kainuussa palvelulinjoittainen toimintamalli otettiin käyttöön 3/2011. Palvelulinjoja ovat työnvälitys- ja yrityspalvelut (TY), osaamisen kehittämispalvelut (OK) ja tuetun työllistymisen (TT) palvelut. Monikanavaisessa palvelussa yhä useammat palvelut ovat saatavilla puhelinpalveluna tai 24/7 verkkopalveluna. TE-toimistojen kasvokkain tapahtuva palvelu keskittyy vaativiin asiantuntijapalveluihin. Myös TE-palvelujen lainsäädäntöä on uudistettu. Muutokset tukevat palvelumallin käyttöönottoa ja monikanavaisuutta.

Kainuun ELY-keskus käsittelee parhaillaan Kainuun TE-toimiston toimipaikkaverkkoa. Esityksenä on, että Puolangan, Sotkamon ja Vaalan toimipaikat suljettaisiin ja tarvittava palvelu tuotettaisiin puhelinpalveluna, verkossa, kasvokkain muissa TE-toimiston toimipaikoissa sekä moniammatillisena yhteispalveluna (uuden tulevan lainsäädännön mukaisesti ns. TYP). Muutos toteutetaan vuoden 2015 aikana.

Jokaisen ELY-keskuksen on huolehdittava siitä, että ELY-keskuksen alueella on TE-toimistojen asiakkaille tarjolla kaikki lainsäädännön mukaiset palvelut ja että asiakkaiden yhdenvertaisuus ja hyvä palvelutaso ovat yhteisten palvelu- ja toimintaperiaatteiden pohjana. TE-toimistot vastaavat siitä, että niiden antamat palvelut ovat laadukkaita ja vaikuttavia ja vastaavat asiakkaiden tarpeisiin. Lausuntopyyntöön mukaan toimipaikkaesitys perustuu tarkasteluun, jossa on huomioitu:

TE-toimistojen toimintamäärärahoitus ei mahdollista jatkossa nykyisen henkilöstömäärän ylläpitämistä. Eläköityvän ja poislähtevän henkilöstön

tilalle ei voida pääsääntöisesti palkata uusia henkilöitä. Vähenevällä henkilöstömäärällä ei kyetä ylläpitämään nykyistä toimipaikkaverkkoa eikä takaamaan nykyisissä toimipaikoissa yhtenäistä palvelumallin mukaista palvelua.

Palvelulinjoittaisen asiakasjakauman (TY 47 % asiakkaista, OK 35 %, TT 18 %) perusteella merkittävä osa asiakaspalvelusta hoidetaan puhelinpalvelun ja verkon kautta.

Monikanavaisuus mahdollistaa palvelujen käyttämisen jopa 24/7. Kiinteällä toimipaikalla ei ole enää samanlaista merkitystä palvelujen tuottamisessa kuin aikaisemmin.

Asiakkaat haluavat yhä useammin asioida muuten kuin kiinteässä toimipisteessä. Kainuussa verkkopalvelujen käyttö oli 4/2014 TEM:in seurannan mukaan työntajapalveluissa 60 % ja työnhakijapalveluissa 46 %.

Kainuun väestö vähenee ja vanhenee mistä johtuen työvoima vähenee ja työnhakijat vähenevät. TE-palveluja käyttävä työikäinen väestö vähenee ja TE-palvelujen asiakasmäärä vähenee

Kaiken kaikkiaan asiakaskäyntimäärät toimipaikoissa vähenevät, mistä johtuen aikoinaan käyntiasiointiin perustunut toimipaikkojen määrää on tarkasteltava uudelleen.

Kainuun liitto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Valtio on vähentänyt rajusti työpaikkoja erityisesti syrjäisillä alueilla. Kainuu on menettänyt yli 3000 valtion työpaikkaa viimeksi kuluneessa kahdessa vuosikymmenessä. Valtion aikaisemmin järjestämät palvelut joko järjestetään entistä useammin yhteistyössä kuntien kanssa, siirretään kuntien vastuulle tai siirretään sähköisiksi palveluiksi. Erityisesti maaseutumaisten kuntien kannalta tilanne on ongelmallinen, koska niille jää, talouden tiukentuessa, yhä laajentuva vastuu paikallisista kiinteistä palveluista.

Kansalaisten kannalta palvelujen saatavuus on tärkeintä – myös taloudellisesti vaikeassa tilanteessa. TE-toimistojen asiakkaista erityisesti vaikeimmassa työllisyystilanteessa olevat tarvitsevat kasvokkain toteutettuja henkilökohtaisia palveluja.

Tietoyhteiskunnassa asiointi siirtyy yhä enemmän verkkoon ja sähköinen asiointi lisääntyy, mikä on valtaosalle kansalaisista positiivinen ja yhdenvertaisuutta lisäävä kehityskulku. Se myös vähentää omalta osaltaan turhia kasvokkain tapahtuvia ”byrokratiarutiineja”. Tämän ei kuitenkaan saisi tarkoittaa toimijoiden vetäytymistä pysyvästi suuriin keskuksiin. Työn tekeminen ja palvelujen tuottaminen myös maaseutumaisilla alueilla on mahdollista ja usein myös tehokasta etäteknologioiden avulla.

Kainuussa on vielä sekä työelämässä että työelämän ulkopuolella runsaasti ryhmiä, jotka eivät kykene hyödyntämään sähköisiä palveluja asiointinsa. Te-toimiston on varmistettava näiden ryhmien koulutus, motivointi ja paikallinen henkilökohtainen tuki (myös koulutuksen jälkeinen) ja pääsy verkkopalveluihin. Vaikeasti työllistettävien siirtyessä yhä enemmän kuntien vastuulle, Kainuun ELY-keskuksen tulee ottaa

vastuuta myös paikallisista yritys- ja koulutuspalveluista. Kainuun uudessa, kesäkuussa 2014 hyväksytyssä, maakuntaohjelmassa on otettu kehittämisen painopisteiksi osaavan työvoiman saatavuus ja erityisesti työvoiman saatavuuteen liittyvä kohtaanto-ongelma – työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat eivät alueella kohtaa. Tätä taustaa vasten erilaisten työvoimapalvelujen laatu ei saa heiketä yhdessäkään kunnassa. Lähtökohtana tulee olla, että TE-toimisto järjestää asiointipäiviä kaikilla palvelulinjoilla kaikissa kunnissa, mikä tukee parhaiten paikallista kuntakumppanuutta ko. yhteisen ja erittäin haastavan ongelman ratkaisussa.

Kainuun liiton mielestä TE-palvelujen perusteluiksi ei ole relevanttia kirjata väestön ja työpaikkojen vähenemistä: ” Kainuun väestö vähenee ja vanhenee mistä johtuen työvoima vähenee ja työnhakijat vähenevät. TE-palveluja käyttävä työkäinen väestö vähenee ja TE-palvelujen asiakasmäärä vähenee.” Kainuun liitto haluaa huomauttaa, että väestö- ja työpaikkaennusteita ei ole tehty toteutettaviksi, vaan niiden perusteella alueet ja eri toimijat voivat suunnitella omia toimenpiteitään. Kainuu ohjelmassa, joka on Kainuun maakuntaohjelma vuosille 2014 – 2017, tavoitteeksi on asetettu Kainuun väestökehityksen tasaannuttaminen ja pidemmällä aikavälillä sen kääntäminen ylöspäin. Tämän toteuttamiseksi työpaikkojen määrää on elinkeinopoliittisilla toimenpiteillä tavoitteena kasvattaa ja myös työpaikkojen ja työvoiman kohtaanto-ongelman ratkaiseminen on tavoitteissa keskeisellä sijalla. Tämä haaste koskee siten erityisesti Kainuun te-toimiston toimintaa. Aluekehityslain mukaan eri viranomaisten tulee toimia maakuntaohjelman toteuttamiseksi. Kainuun liitto on valmis omalta osaltaan tukemaan ongelmien ratkaisussa ja kehittämistyössä, jossa pyritään säilyttämään tarkoituksenmukaisesti hajautettu palvelurakenne. Kainuussa voidaan esimerkiksi pilotoida uusia tapoja tuottaa palveluja, tehdä työtä ja hyödyntää monipuolisesti etäteknologioita.

Käsitellessään tätä Kainuun liiton viraston antamaa lausuntoa maakuntahallitus kiinnitti erityisesti huomiota kuntien kannanottoihin ja käydyn keskustelun pohjalta Kainuun liitto näkee välttämättömänä te-toimistojen palvelujen jatkuvan läsnäolon kuntakeskuksissa. **Vireillä olevia toimintojen lakkauttamisia ei saa toteuttaa.** On edelleen muistettava, että pitkäjänteisistä toimenpiteistä huolimatta työttömyysaste on Kainuussa maan korkein.

Lisätietoja lausunnosta nro 1 antaa suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen, puh. 044 710 0864 ja lausunnoista 2-6 maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, ettei viranhaltijapäätöksiä ja pöytäkirjoihin merkittyjä päätöksiä oteta maakuntahallituksen käsiteltäväksi ja merkitsee annetut lausunnot tiedoksi.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.
